

Свистун Я. В., курсант
3-го курсу факультету № 1
Науковий керівник – Шевчук Т. А.,
доцент кафедри кримінального права
і кримінології факультету № 1,
кандидат юридичних наук, доцент
(Харківський національний
університет внутрішніх справ)

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Принципи та завдання розвитку технологій штучного інтелекту (далі – ШІ) в Україні законодавчо визнані одним з пріоритетних напрямів у сфері науково-технологічних досліджень. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні передбачає необхідність впровадження інформаційних технологій, частиною яких є технології ШІ, в соціально-економічну, науково-технічну, оборонну, правову та інші види діяльності [1].

Використання можливостей ШІ у роботі правоохоронних органів, зокрема у напрямі протидії злочинності є практично затребуваним та актуальним. Можливості програмного забезпечення в частині підтримки правопорядку дають значну перевагу людському потенціалу щодо передбачення, фіксації, попередження та завчасного реагування на правопорушення. Уже сьогодні вітчизняні правоохоронні органи активно використовують технології ШІ за такими напрямками:

– *ідентифікація та нейтралізація кіберзагроз, насамперед кібертероризму та кіберекстремізму.* Системи ШІ здатні попереджувати атаки на охоронювані об'єкти, в автоматичному режимі виявляти віруси та вірусні «шкідливі» програми, за допомогою відповідних алгоритмів блокувати або нейтралізувати їх вплив, що значно знижує подальші негативні прояви в цій сфері;

– *розпізнавання облич,* що часто відіграє головну роль у виявленні та розкритті кримінальних правопорушень по «гарячих слідах», встановленні місця знаходження осіб, оголошених у розшук, та забезпеченні публічного порядку та безпеки;

– *використання безпілотників,* що значно підвищує ефективність виявлення наркозлочинців (полів з наркопосівами), браконьєрів, місць незаконного видобутку корисних копалин, незаконної рубки лісу, пошуку заблукалих в лісі чи горах, а також моніторингу ситуації на дорогах і трасах великих міст, пошуку викраденого транспорту тощо;

– *використання комплексів автоматичної фіксації правопорушень на дорогах,* що дозволяє в автоматичному режимі здійснювати виявлення та

документування в базах даних фактичних подій, які містять ознаки адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху;

– *використання програмного забезпечення для аналізу та прогнозування злочинності*. За допомогою технологій ШІ можливе створення обґрунтованих прогнозів щодо темпоральних, територіальних і якісних показників злочинності. Ці прогнози призначені сприяти правоохоронним органам в оптимізації використання наявних ресурсів та виконання поліцейських функцій [2, с. 103].

Невпинний розвиток інформаційних технологій в стрімко мінливих умовах цифровізації суспільства сприяє підвищенню ефективності інформаційного забезпечення діяльності правоохоронних органів і слугує міцним підґрунтям застосування штучного інтелекту в цій сфері. З іншого боку, розвиток комп'ютерних технологій в усіх напрямках науки і техніки продукує зростання рівня кіберзлочинності, яка в сучасному світі є однією з найбільших загроз інформаційній та економічній безпеці держави. Тому в процесі використання технологій ШІ необхідним є дотримання етичних та законних основ забезпечення захисту основних прав і свобод людини і громадянина. В подальшому актуальним вбачається ініціація та подальша державна підтримка проведення кримінологічних досліджень у довгостроковій перспективі щодо особливостей використання ШІ у правоохоронній діяльності з дотриманням фундаментальних принципів.

Бібліографічні посилання

1. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 01.09.2021).

2. Юртаєва К. В. Використання технологій штучного інтелекту в реалізації стратегій «predictive policing»: можливості, проблеми та перспективи для України. *Використання технологій штучного інтелекту у протидії злочинності* : матеріали наук.-практ. онлайн-семінару (м. Харків, 5 листоп. 2020 р.). Харків : Право, 2020. С. 99–104.